

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd
Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Dato: 13.10.2020

Vår ref: 20/02720-3

Deres ref:

"Frivillighet i Den norske kirke": Hørings svar fra Borg biskop og bispedømmeråd

Borg bispedømmeråd takker for muligheten til å svare på høring om frivilligheten i Den norske kirke. Saken ble behandlet i Borg bispedømmeråds møte 22. september 2020.

I høringen er vi bedt om å reflektere over tre aspekter:

1. Hva er de viktigste perspektivene i saken
2. Hva bør prioriteres i det videre arbeidet med saken
3. Andre kommentarer til saken og videre arbeid med den

Her er Borg bispedømmeråds svar på høringsspørsmålene:

1. De viktigste perspektivene i saken

Borg bispedømme er enig i understrekingen av betydningen av frivilligheten i Den norske kirke i fremtiden. Frivilligheten er et bærende element i mye av det kontinuerlige arbeidet i kirken utenom gudstjenesten, og derfor er frivilligheten så viktig for arbeidet.

Borg bispedømmeråd er usikre på om den entydige koblingen til Kristi kropp som motivasjon for frivillighet er den beste måten å forankre vedtaket på. I frivillighetstradisjonen er det ulike utgangspunkt for frivilligheten. Frivilligheten kan for eksempel ta utgangspunkt i det kollektive; at vi bidrar inn i fellesskapet fordi vi er en del av fellesskapet, og dermed er det forventet. Eller den kan ta utgangspunkt i det karitative, den diakonale tjenesten, med utgangspunkt i hva den enkelte trenger. At høringen så tydelig forankrer frivilligheten til Kristi kropp vil dermed heller avgrense frivilligheten i Den norske kirke enn utvikle den. Borg bispedømmeråd savner en tydeligere og bredere teologisk forankring. Samtidig vil det være naturlig at en tar utgangspunkt i og omtaler den folkekirkelige ekklesiologi relatert til frivillighet. Hva er det som faktisk kjennetegner kirken som folkekirke, med de muligheter og utfordringer dette innebærer i arbeidet med frivillighet?

Frivilligheten i Norge er stor, men mye er knyttet til arbeidet med å holde storfamilien sammen. Denne frivilligheten er ikke knyttet til selvrealisering, men er en stor andel av plikt og dugnad, og knytter seg til barna og oppfølging av deres aktiviteter, og til eldre foreldre og oppfølging i forhold til å gi sine foreldre et godt liv. Denne type frivillighet ser vi ikke gjenspeilet i høringen, og derfor ser vi heller ikke noen anerkjennelse av denne type frivillighet i høringsdokumentet. Ved å skjelve til denne type frivillighet, vil kirken kunne ha

Postadresse:

E-post: Borg.bdr@kirken.no

Telefon: +47 69 30 79

Saksbehandler

Bjarne Aasgt. 9
1606 FREDRIKSTAD

Web:
Org.nr.:

00

Telefaks:

Endre Fyllingsnes

mye større frimodighet i forhold til å spørre foreldre om å bidra i trosopplæringstiltak og gjennom konfirmasjonstiden. Gjennom trosopplæringstiltakene tilbyr vi en mulighet til å utøve foreldre- og fadderansvaret. Foreldre følger opp barna der de er. Ser vi til barneidretten, er det der ikke et spørsmål om foreldrene kan bidra, men mer om hvor mye de kan bidra med. Derfor ligger det en uuttalt forventning fra foreldre som barna/ungdommene sine med i kirkelig sammenheng, om at det forventes at de bidrar. Ved at kirken ikke etterspør denne frivilligheten, kan det i verste fall signalisere at «vi er ikke bra nok for kirken til å delta».

Saken ville bli bedre belyst om det hadde vært skrevet noe mer ut fra de frivilliges perspektiv, en empirisk tilnærming. Det vil være nyttig å sette ord på den variasjon av frivillighet som faktisk utfolder seg og hvordan den frivillige erfarer og tenker om menigheten som arena for eget engasjement. Dokumentet har nå mest fokus på det instrumentelle, av «organisert ubetalt tjeneste» der de frivillige skal «finne sin plass» i oppgaver som finnes eller skal utføres. Ved å lytte til de frivilliges motivering og engasjement kan en i større grad få frem variasjon av organisk frivillighet.

Borg bispedømme er overrasket over at gudstjenesten ikke er nevnt spesifikt i høringsnotatet. Gudstjenesten er en av de arenaene hvor mange frivillige er engasjert allerede.

Bispedømmerådet ser positivt på å fokusere på frivillighetsledelse som fagfelt. Frivilligheten er nå i mye større grad preget av at mennesker forplikter seg til konkrete og kortsiktige oppgaver, heller enn et langvarig løp. Dermed trengs det en annen type rekruttering og oppfølging enn tidligere, da man sa ja til et frivillig arbeid over lang tid. Ved å øke kompetansen på frivillighetsledelse, vil frivilligheten også bli ivaretatt på en bedre måte og de frivillige vil i større grad bli ivaretatt.

Å bruke ordet «frivillige» i kirken kan være krevende. Det blir fort et «vi»- og «de»-lag, og skape skiller heller enn samhold. Kanskje kan «medarbeider» være et bedre ord for å beskrive arbeidet, der vi alle, uavhengig om vi er lønna eller ulønna, er med på et felles arbeid mot et felles mål.

Borg bispedømmeråd savner en refleksjon rundt forskjellen mellom frivillige og folkevalgte. Det snakkes lett om folkevalgte som frivillige, men de folkevalgte har ansvar for hvordan medlemmene og de frivillige opplever lokalkirken.

2. Videre prioritering i arbeidet med saken

I det videre arbeidet med frivilligheten i Den norske kirke vil Borg bispedømmeråd særlig legge vekt på følgende punkter:

- Øke fokus og kompetanse på frivillighet og frivillighetsledelse. Det er viktig at det snakkes tydelig om hvordan frivilligheten er. Er det reelle oppgaver med reelt innhold som etterspørres, eller er det kun for at flere skal engasjeres? I forhold til oppfølging av frivillige må det være tydelighet: Får frivillige god oppfølging, vil de bidra igjen. Får frivillige ingen/dårlig oppfølging er de heller ikke interessert i å bidra senere. En økt kompetanse og kunnskap om frivilligheten vil også kunne gi større rom for en organisk tilnærming til frivilligheten i lokalmenigheten. Gjennom dette arbeidet vil man også kunne komme til punkt 3 i vedtaket, som handler om å sikre rammer og rutiner som bidrar til trygghet og god etisk praksis. Med økt kompetanse lokalt kan det legges til rette for god samhandling og sterkere bånd mellom frivillige, stab og råd. Økt kompetanse vil og kunne gi lokalmenighetene større frimodighet på å utfordre foreldre til deltakere som mulige frivillige i arbeidet.

- Bærekraftsmålene som et felles redskap i samskaping, samhandling og samarbeid med kommuner og andre instanser. Bærekraftsmålene danner en plattform for samarbeid der man kan arbeide mot felles mål, men med ulike redskaper. Dette knytter an til punkt 5 i vedtaket; samhandle aktivt med organisasjoner, kommuner og næringsliv.
- Når det gjelder punkt 7 om innhenting og formidling av kunnskap, så fins det allerede mye kunnskap om hva som fremmer frivilligheten i kirken, og det vil derfor være viktigst på dette punktet å formidle videre denne kunnskapen heller enn å innhente mer kunnskap.

3. Andre kommentarer

Den norske kirke er i prosess i arbeidet med videre kirkelig organisering. I denne prosessen ligger det et handlingsrom til å sette frivillighet og frivillighetsledelse på dagsorden. Med endret struktur vil det kunne åpne seg nye muligheter for å arbeide mer konkret med frivillighet på lokalt og regionalt nivå, og dette må holdes høyt i det videre arbeidet med hvordan den kirkelige organiseringen skal bli.

Høringen viser til «Frivillighetens år 2022». ¹ Når frivillighet på denne måten blir satt på dagsorden, må kirken, med alle sine frivillige, melde seg på. Her er det viktig at Den norske kirke på alle nivåer melder seg på i arbeidet med forberedelsene og gjennomføringen av dette året. Dette kan være en god måte å få løftet frivilligheten og skape både samhandling og samordning lokalt.

Borg bispedømmeråd savner en tydeliggjøring av hvem som er målgruppen for dokumentet. Skal det være retningslinjer for videre arbeid og refleksjon i ulike organer i kirken, eller skal det primært være til inspirasjon og veiledning for de ansatte, i deres arbeid med frivillighet? Hvem som er målgruppe vil igjen påvirke språkbruk og ikke minst konkretiseringer og eventuelle spørsmål til videre samtale. En tydeliggjøring av hvem som er målgruppe vil være retningsgivende for hvordan en videre handlingsplan vil måtte utformes. Borg bispedømmeråd ber om at det blir jobbet på tvers av nivåene i kirken med denne handlingsplanen, slik at den blir så konkret og nyttig som mulig for lokalt nivå i kirken.

Med vennlig hilsen

Anne Sofie Rosenvinge e.f.
stiftsdirektør

Åslaug Sødal Gabestad
rådgiver kirkefag

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

¹ <https://www.frivillighetnorge.no/prosjekter/frivillighetens-%C3%A5r-2022> : 2022 er Frivillighetens år. Dette er forankret i Frivillighetsmeldingen fra desember 2018. Året skal sette fokus på frivilligheten som en hjørnestein i den norske samfunnsmodellen og vise frem aktiviteten som skjer på frivillig basis i lokalsamfunn i hele landet.

Mottakere:
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk
kirkeråd

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO